

Příprava německého letectva na jarní ofensivu 1918.

(Dokončení.)

11. Bitevní letectvo.

Tato mladá zbraň se již osvědčila v bitvách 1917 ve Flandrech. Dokazují to také časté žádosti vojsk o přidělení bitevních letek v jarní ofensivě a po ní.

Útočným prostředkem bitevního letectva byly kulomety, lehké pumy a letecké ruční granáty. Snaha vyhověti žádostem všech armádních sborů o přidělení bitevního letectva vedla však snadno k stejnoměrnému rozdělení bitevních letek na celou útočnou frontu a tím k tříštění sil, což sníží účinek. Rozhodující úspěchů lze dosáhnouti jen soustředěním bitevních letek do skupin pod jednotným velením a hromadným zasazením letek vedle sebe nebo v útočných vlnách za sebou proti stejnému cíli; neboť velkého morálního účinku dosahují bitevní nálety jen tehdy, jsou-li prováděny větším počtem letounů. Proto si velitelé armád vyhrazují jednotné a přímé disponování bitevním letectvem — stejně, jak tomu je se stíhacím letectvem — a to vždy ve prospěch toho armádního sboru, na kterém právě spočívá těžší boj.

Rozdělování bitevních letek na divise nebo dokonce na pěší pluky takového sboru se naprosto nikdy nedoporučuje, neboť účinek jedné bitevní letky ve velké bitvě zaniká. Velitelství sboru lépe postřehne okamžik, kdy je třeba bitevního letectva, než velitelství divise s jeho úzkým pásmem činnosti a může lépe využít i návrhů velitele skupiny bitevního letectva na zasazení skupiny na takticky důležitá místa, kterých pěchota nemůže bez vydatné pomoci dobýti. Pro zdar útoku je důležité, aby se letecká bitevní skupina objevila nad frontou v okamžik zteče a aby zasáhla s malé výšky strmým letem a tak strhla zteč vlastní pěchoty do nepřátelských linií. Toho lze dosáhnouti jedině přesnými rozkazy a přípravou a přesností provedení. Proto musí býti bitevní skupiny připraveny na vhodných letištích. (Podle návrhu jednoho velitelství sboru vyhovuje nejlépe, je-li takové letiště vzdáleno 15 km od fronty.)

Doba letu k frontě musí býti vyzkoušena předchozími lety jednotlivých letounů, jinak nelze dosáhnouti žádoucí přesnosti co do okamžiku zasazení.

Jako cíl bitevní skupiny navrhuje 1. armáda spojovací zákopy a východy z krytů nepřátelského pásma posíl, aby těmto posílám bylo zne-

možná dostati se do přední linie. Nálet k cíli má být veden ne kolmo, nýbrž šikmo, aby byla nepříteli ztížena obrana; může být proveden v proudu nebo v linii.

V proudu následují letouny za sebou ve vzdálenosti 100—150 m, stupňovitě do strany a výšky.

(Poznámka: Východiskem manévru bitevních skupin byla linie vlastních balonů, po skončení bitevního útoku se bitevní skupiny za tuto linii balonů zase vracely; vzestupišťe balonů byla při zahájení ofensivy průměrně 5 km za frontou.)

Od linie vlastních upoutaných balonů provedou bitevní skupiny klouzavý let šikmo k frontě, počínaje výškou 400 m. Po přeletu bojiště provede vedoucí letoun zatáčku a vrátí se klikatým letem. Ostatní jej následují stejným způsobem a shromáždí se za linií vlastních balonů.

Na cíle se střílí na cestě k bojišti i při návratu, a to kulomety, pumami i ručními granáty.

Při náletu v linii letí letouny s rozstupy 150 až 200 m, podle okolností s mírným výškovým odstupňováním od středu k oběma křídům nahoru. Směr letu stejně jako při náletu v proudu třeba voliti ne kolmo, nýbrž šikmo k frontě.

Krátce před dosažením nepřátelských cílů zahájí palbu kulomety na přídi (piloti), pak provedou letouny obrat vpravo nebo vlevo a přejdouce takto do proudu za letu podél fronty, dovrší útok kulometnou a pumovou střelbou pozorovatelů.

Návrat provede skupina v proudu nebo po současné zatáčce všech letounů zase v linii, a to klikatým a stoupavým letem. Také při návratu musí být cíle postřelovány, dokud jsou v účinném dostřelu.

Jednodušší, ale méně účinný (zejména po stránce morální) je nálet v proudu, protože zasáhne jen úzký pruh fronty.

Dobře vycvičená bitevní letka dá proto přednost obtížnějším, ale účinnějším náletu v linii.

Nálet několika letek se provede v několika vlnách za sebou.

Útočné armády jarní ofensivy uspořádaly zasazení bitevních skupin na minutu přesně (hustá mlha při zahájení útoku umožnila však zahájení bitevních náletů teprve v poledne).

Na příklad:

„17. armáda zamýšlela provést první přelet fronty bitevním letectvem 2 minuty po zahájení zteče pěchoty. Cílem prvního náletu měly být posice nepřátelské pěchoty a zálohy; v dalším průběhu útoku třeba pokračovati v bitevních náletech vlnovitě za sebou proti nepřátelským dělostřeleckým palebným postavením, která jsou mimo účinný dostřel vlastního dělostřelectva, proti nepřátelským zálohám, zejména pak proti proudům na silnicích, vedoucích k frontě a proti dělostřeleckým spřezáním.“

„Velitelství 4. armády naproti tomu nepovažovalo za vhodné, útočiti zprvu na přední nepřátelské jednotky pěchoty a pak teprve na dělostřelectvo. Neboť když se objeví vlastní bitevní letectvo, je vlastní pěchota již v plném boji zblízka a může tedy být i sama bitevním náletem ohrožena.“

Zásadně mají bitevní skupiny působiti hlouběji za frontou.“

Tento názor je rozumný, nesmí se však vyvinout v schema, neboť bitevní nálety se musí přizpůsobiti poměrům. Je dobře myslitelné, že vzdálenost vlastní přední linie od nepřátelské je dosti veliká, aby se uskutečnil bitevní nálet na nepřátelskou pěchotu ještě před ukončením zteče, a je žádoucí, aby bylo bitevním letectvem útočeno i na některé silné opěrné body nepřítele v první linii nebo hned za ní.

Konečně rozhodl hlavní velitel letectva ve své studii takto:

Bitevní skupina (skládající se z 4 bitevních letek) provede nálet ve dvou vlnách, každá vlna ve dvou sledech. První sled každé vlny (1 bitevní letka) útočí na nepřátelské dělostřelectvo, druhý sled každé vlny (1 bitevní letka) podporuje útok pěchoty.

Po zteči musí býti bitevní letky co nejdříve v pohotovosti k útoku, jestliže by snad nepřátelská pěchota podnikla protiútok.

V dalším pak průběhu boje je jejich hlavním úkolem útočiti ve vlnách na nepřátelské dělostřelectvo, zálohy, mosty a jiné přechody a na střediska odporu, před kterými se útok vlastní pěchoty zastavil. (To se také mnohokrát za jarní ofensivy provedlo.)

Plánovitě a včasné užití bitevního letectva může býti rozhodující pro rychlý postup pěchoty.

Seznají-li se známky ústupu nepřítele, zasáhnou bitevní skupiny spolu s bombardovacími, aby zamezily nebo rušily odjezd nepřátelského dělostřelectva a znovu na ně útočily při procházení soutěskami. Po setmění pokračují bombardovací nálety s většími pumami na mosty, soutěsky, nádraží, jedoucí vlaky, tábory a letiště, aby byl dovršen morální účinek, ohrožující uspořádanost na počátku ústupu.

Zdůrazňuje se spojení velitelů bitevních skupin s veliteli letectva u sborů a armád, jakož i zajištění pohonných hmot a munice na letišťích skupin.

Nezná-li nepřítel začátek zteče, není třeba se obávati přítomnosti nepřátelských stíhačů v malých výškách nad místy průlomu. Jinak musí býti zajištěna přítomnost silného vlastního letectva k ochraně bitevních náletů. Bude velmi obtížné koordinovati činnost obou těchto druhů letectva. Letečtí pozorovatelé na zemi („Luftschutzoffiziere“) musí proto míti široký taktický rozhled a musí býti s to, kdykoliv spolehlivě a přesně hlásiti leteckou situaci na frontě.

V průběhu dalších operací je třeba se rozhodovati o zasazení bitevního letectva teprve po objasnění situace, jinak se ho nebude dostávat právě v dobách nejvážnějších.

Bitevní letky nesmějí nalétávati vysoko (při nácviu však nemají létati pod 50 m), neztáčeti se k návratu předčasně; příliš strmý let před střelbou zkracuje dobu střelby; náhlé obraty a prudké vybírání letounů ze strmého letu, úzké křivky a pod. jsou nepřipustné. Zdůrazňuje se klikatý let při návratu, aby byl zasazen širší pás terénu.

12. Bombardovací letectvo.

Na začátku ofensivy jde o to, aby bombardováním důležitých železničních uzlů byla rušena doprava na železnicích a tím ztíženo přeskupení a transporty vojsk z jiných front k úseku průlomu.

K tomu bude použito skupin bombardovacího letectva armád (Grossflugzeuge) a oddílů velkoletnů (Riesenflugzeuge).

Zpravidla budou zasazeny na rozkaz velitelů armád; dispozice mohou ovšem vydat i velitelé skupin armád (Heeresgruppenkommando), neboť

často mohou lépe posoudit vhodnost okamžiku, cíle útoku a pořad naléhavosti. K dosažení pronikavého úspěchu bude často třeba soustředěných útoků bombardovacího letectva několika armád, zejména na místa strategicky obzvlášť důležitá. Pro takový případ určí prováděcí podmínky útoku velitelství skupiny armád, nepodřídí-li veškeré bombardovací letectvo jedné ze svých armád.

(Tak na příklad bylo v noci na 24. března 1918 provedeno bombardování železničního uzlu Blargies — u Aumale, 45 km na jihozápad od Amiensu — ležícího před frontou 18. armády, čtyřmi letkami bombardovacího letectva a jedním oddílem velkoletounů.)

Zpravidla se provede bombardování v noci. Skupinám musí být udány i cíle náhradní — pro případ, že by se bombardování cíle hlavního z nějakého důvodu neuskutečnilo. Náhradní cíle nutno voliti tak, aby byly blíže než cíle hlavní. Při cestě k cíli i při návratu se doporučuje postřelovati kulomety důležité silnice, osady (zejména ty, o kterých je známo, že jsou obsazeny vyššími velitelstvími) a tábory. K útokům na nádraží buď užito nejtěžších pum, na letecké základny co nejvíce lehkých pum (od 12,5 kg až do 50 kg).

Bombardování je výhodnější v noci než ve dne, a to pro menší nebezpečí se strany nepřátelské obrany proti letadlům; proto také může být prováděno s menší výškou a může být při něm lépe využito únosnosti letounů. V noci nemusí být bombardování prováděno vždy ve skupině, nálety jednotlivých letounů poskytují více akční volnosti.

Bombardování ve dne je se zlepšeným nyní již leteckým materiálem dobře možné a bylo již častokrát některými skupinami s úspěchem provedeno.

Ve dne se provede bombardování především proti živým cílům, zejména proti zálohám a tankům. Musí však být provedeno po pečlivém zjištění cílů a lehčími pumami.

Sem patří bombardování nepřátelských letišť, které je účinné zejména v průběhu útoku, protože ruší, ne-li zamezí činnost nepřátelského letectva. Musí však být provedeno zavčas, tedy krátce před ztečí. V této době zase má menší význam bombardování táborů a středisk anebo skladů materiálu.

Úspěšné bombardování vyžaduje dobré organisace nočního létání a těsné spolupráce s povětrnostní službou.

Důležitá je organisace orientačních světél. Každá armáda ji organisuje zvláštním důstojníkem, kterého nejvhodněji podřídí přímo bombardovací skupině. Nesmí být opominuta spolupráce s vlastním DPL, a se světlomety a připravení pomocných letišť pro nutná přistání (nejlépe letiště divisních pozorovacích letek.) Aby byla svedena možná rušivá palba nepřátelského dělostřelectva, musí být poblíž těchto pomocných letišť zařízena letiště klamná.

(Bombardovací skupina 2. armády svrhla v 3 nedělích jarní ofensivy 42.000 kg pum, bombardovací skupina 6. armády v stejné dlouhé době 52.000 kg; při tom bylo počasí většinou velmi nepříznivé; dosažené výsledky, zejména po stránce morální, byly přesto velmi značné.)

13. Letiště.

Při větších zpětných pohybech nepřítele bude snadné získati převahu ve vzduchu, protože také nepřátelské letectvo bude nuceno se přemísťovati, čímž se jeho letecká činnost sníží. Při dalším pronásledování

nepřítele může však k témuž zjevu dojít u vlastního letectva. Aby se tomu čelilo, je nutné, aby se především a co nejrychleji přemístily divisi letky na nové plochy vpředu, pak teprve pozorovací letky armádních sborů a nakonec zpravodajské letky armád. Stíhací letectvo se přemísť po odřadech, aby se zamezilo snížení stíhací činnosti.

Vyhledávání letištních ploch a míst pro přistání na osách postupu stanovišť velitelství je svěřeno styčným důstojníkům letek u velitelství divisi.

Letištní zařízení zanechaná nepřítelem musí být vlastními vojsky bez výjimky šetřena, letištní plochy nepřítelem opuštěné nesmějí být obsazeny jinými zbraněmi nebo prostředky, aby byly k dispozici vlastnímu letectvu.

Vlastní základní letiště se přesunou po etapách nejméně 60kilometrových. Fotografické letky armádních sborů zůstanou však na svých původních letištích co nejdéle.

Jest nutno počítati s nedostatkem ubikací v dobytém terénu, proto musí být pro mužstvo připraven stanovený materiál a příkrývky v dostatečném počtu.

Zřizování míst pro přistání nesmí být předčasné. Musí se počkat, až vlastní vojska postoupí za pásma terénu rozrytého dělostřeleckou palbou. Zpravidla se přemísťuje místo pro přistání současně s přemísťováním vyšších velitelství. Volbě míst pro přistání a pomocných letišť musí být věnována obzvláštní péče. Neodborná volba letištních ploch může být příčinou četných havárií; tomu musí být za všech okolností zabráněno.

14. Spojení.

Podmínkou dobrého využití zpráv letectva je dobrá organizace jejich dodávání. Proto musí být spojovací síť vybudována tak, aby se svazy letectva mohly rychle a spolehlivě dorozumět mezi sebou i se svými představenými a aby zprávy mohly být dány všem zájemcům.

Ve všech případech, kdy si vojska stěžovala na nedostatek zpráv anebo na opožděné zasazení bojového letectva, bylo příčinou vadné spojení.

Jako pojítka se hodí:

telefon, radio, shozená hlášení, raketové signály, ústní nebo písemná hlášení na místech přistání nebo dodávání zpráv kurýrními letouny.

Stanoviště velitelství se označí terči, které se při přiblížení nepřátelských letců svinou.

Protože letecké jednotky nedisponují personálem a materiálem pro stavbu telefonního vedení, doporučuje se, aby byly veliteli armádního letectva dočasně přiděleny a podřízeny částice telegrafního vojska.

(Velitel 17. armády na příklad z toho pak přidělil každé zpravodajské letce tři muže s příslušným materiálem pro stavbu telefonních vedení.) Z jiného místa byl podán návrh, aby část poddůstojníků a mužstva leteckých útvarů byla vycvičena ve stavbě telefonních vedení, v provádění menších oprav a v odstraňování poruch.

Spojení v dalším průběhu ofensivy po průlomu musí být zajištěno. Prostředky k tomu jsou:

a) telefon:

mezi velitelstvím divise a místem pro přistání divisi pozorovací letky (nejde-li jinak, musí stačit i jedno pomocné letiště pro divisi letky jednoho armádního sboru);

mezi velitelem stíhacího letectva a pozemními pozorovateli letectva na frontě (Luftschutzoffiziere);

mezi velitelem stíhacího letectva armády a velitelem armády nebo tím velitelstvím armádního sboru, kterému byly stíhací jednotky přiděleny;

mezi bitevním letectvem a armádními sbory;

mezi velitelstvím letectva armády a velitelstvím letectva armádních sborů;

mezi velitelstvím letectva armády a leteckými jednotkami armády přímo podřízenými;

b) radiové stanice:

na letišti pozorovací letky (letištní radiová stanice letky);

u velitelství sboru a u každého velitelství divise (taktická radiová stanice letky);

u velitelství divisního dělostřelectva;

u velitelství skupin dalekonosného a protibaterijního dělostřelectva a dělostřelectva přímé podpory;

u velitelství oddílů nejtěžšího dalekonosného dělostřelectva armády; u nejdůležitějších oddílů divisního střežícího dělostřelectva (oddílů na číhané);

u velitelství stíhacího letectva;

u pozemních pozorovatelů letectva na frontě;

u velitelství letectva armády.

Vybavení velitelů pěchoty radiovými stanicemi nesmí se dít na újmu dělostřelectva, jehož radiové spojení s letectvem pro důležitost spolupráce s letouny dělostřelectva musí mít přednost před ostatními požadavky spojení.

Každá pozorovací letka je vybavena dvěma stanicemi, z nichž jedna zůstane, jak již uvedeno, na letišti, druhá poblíž štábu divise (sboru), s níž letka pracuje. Stanice musí být telefonem spojeny s bojovým stanovištěm velitelství.

Radiotelegrafické stanice dělostřelectva jsou podřízeny anténním důstojníkům; jejich povinností je:

dozírat nad činností obsluhy stanice a vykládaných terčů;

pečovat o telefonické neb jiné spojení stanice s bateriemi;

doručovat zprávy letců velitelům nebo bateriím;

v důležitých případech převzít osobně řízení palby.

Jejich úloha je tedy velmi důležitá, většinou musí jednat samostatně; proto musí být velitelstvím stále informováni o situaci a úkolech, aby mohli bez prodlení a účelně využívat zprávy letců.

Štáby musí činnost radiových stanic pečlivě uspořádati rozdělením délek vln a volacích značek a požadovat nejprísnější kázeň, aby se stanice navzájem nerušily. Kdyby radiotelegrafické spojení selhávalo, užijí letouny signálových raket.

Užívatí různých obrátů letounů jakožto prostředku signálního se nedoporučuje, ježto často vede k omylům.

K identifikování jednotlivých antén je třeba zvláštních vyznačovacích terčů.

(2. armáda navrhovala: aby se usnadnila práce letců, omezí se udání stanovišť antén jen na skupiny dalekonosného dělostřelectva a velitelů divisního dělostřelectva. Stanoviště skupin dělostřelectva protibaterijní-

ho, střezícího a přímé podpory lze vyznačiti zemními pracemi ve formě konvencionálních značek $\hat{\uparrow}$, $\uparrow$, $\hat{\downarrow}$, na místech, kde vykládají své signální terče. Tyto značky musí býti 4 m dlouhé a 80 cm široké. Jakmile při přemístění dělostřelectva je v novém postavení pohotova alespoň jedna z baterií skupiny, musí anténa skupiny již vyložit terč: „Baterie připravena.“ Korespondence signálními terči je jednotná podle zvláštního předpisu pro dělostřelectvo.

K hlášení tanků bude užito všeobecné značky. Selže-li radiotelegrafie, hlásí letec shozenou zprávou.

Místa pro shazování zpráv se zřídí poblíž radiových stanic a poblíž velitelství pěších pluků a musí býti stále obsazena. Všechna velitelství přikládají tomuto způsobu spojení největší důležitost. Podle zkušeností 4. armády se nejlépe osvědčilo shazování zpráv s použitím kouřových pouzder.

Doporučuje se načrtnouti zprávy na předem připravených náčrtech.

Aby nedošlo k omylům, smí být užíváno jen těch raketových signálů, které určí spojovací plány armád. Jiné než raketové signály, jako papírové ústřižky nebo optické signální přístroje, se neosvědčily. Také bezbarvé kouřové rakety se lehce zamění s výfukovým kouřem motoru. Důležité je hojné užívání míst pro přistání k osobnímu styku, zejména s dělostřelci, a kurýrních letounů k dodávání zpráv a rozkazů.

15. Rozkazy.

Studie hlavního velitele letectva upravuje také rozkazovou techniku, a to v nejnázornější formě: v příkladech rozkazů; k tomu předpokládalo hlavní velitelství letectva určitou situaci, tedy podložilo příklady rozkazů námětem z válčiště západní fronty — v prostoru severovýchodně od Paříže (viz náčrt 1. a 2.). Jsou tu uvedeny příklady rozkazů velitele letectva armády, armádního sboru a rozkazy velitele divise. Uvádím z nich jen nejzajímavější.

a) Příklad rozkazu pro ničení železnice hluboko v týlu nepřátelské fronty leteckými posádkami, přistávajícími v nepřátelském území.

Námět:

Leteckou fotografií byly zachyceny způsobilé přistávací plochy a vhodné okolí pro nenápadné přistání na severozápad od Chantilly (viz náčrt 1), 300 m západně od místa, kde železnice vbíhá do lesa, a na výšíně kóta 112, 2,5 km západně do Nanteuilu.

Čtyři posádky (letek 1. a 2.), které se dobrovolně přihlásily, jsou vyvíčeny v pracích s trhavinami. Každý letoun je vybaven dvěma náložemi po 25 kg, zápalnicemi pro pětiminutové hoření, časovými a kontaktními rozněcovači.

Rozkaz:

Velitelství letectva armády. 15/3, 3 hod. odpoledne.

I. (t. j. operační) oddělení.

Pozorovacím letkám 1 a 2.

V noci s 15. na 16. března provedou ničení tratí:

jedna posádka letky 1: trať Paříž—Chantilly—Creil, co možná blízko u Chantilly, aby byla dotčena i trať vedoucí do Senlis,

jedna posádka letky 2: trať Paříž—Nanteuil—Verberie, v okolí Nanteuil.

Protože je důležité přerušiti trať na delší dobu, provedte ničení podle možnosti na železničních mostech nebo propustech, anebo přímo před projezdem vlaku.

Dáno telefonicky letkám 1 a 2.

Velitel letectva armády
I., čj.

b) Příklad divisního rozkazu pro užití letectva v den zahájení útoku:
17. divise. SV. (Bussy), 12/3.
I, a, čj.

Divisní rozkaz (pro letectvo v den útoku).

1. Letka 27, přidělená divisi, podřizuje se na den 15/3 veliteli letky 25 a je od 15/3, 7 hodin všemi letouny pohotova k startu na letišti letky 25 u Guiscardu. (Je míněno „vyčkávací postavení“; pozn. překl.)

2. Veliteli divisního dělostřelectva je 15/3 k dispozici 6 letounů.

3. 15/3 od 6 hodin provádí letoun bojiště strážení podle rozkazů velitele dělostřelectva.

4. K ochraně dělostřeleckých letounů a letounů bojiště připojí velitel letky k těmto letounům vždy druhý letoun doprovodný.

5. K zjištění průběhu útoku startuje první letoun bojiště (obhlídkový) tak, aby byl v 9 hodin 45 minut nad bojištěm. Aby nebyl rušen útok, nevyžádá si tento letoun vytyčení linie pěchoty.

6. Pěchota vyloží terče bez vyzvání teprve při dosažení linií:

Roye sur Matz—Gury—kota 178;
východní okraj Neuville—cesta Neuville—Mareuil;
cesta Sorel—Ressons—Margny.

7. Anténní důstojníci ručí za přemístění radiových stanic při postupu do nových postavení a za rychlé obnovení činnosti stanice.

8. Zprávy, převzaté radiovou stanicí letiště od vlastních letounů, jakož i od sousedních letek při vzájemné výměně zpráv dodá zpravodajský důstojník letky bez prodlení velitelství divise.

9. Náčrty míst pro shazování hlášení jsou připojeny k tomuto rozkazu. V každém štábu je určen zvláštní důstojník, který pečuje o to, aby při změnách stanovišť velitelství byly terče vzaty s sebou.

10. Velitel letky 25 udržuje dne 15/3, ve zvýšené pohotovosti:

2 letouny pro velitelství divise,
2 letouny pro velitelství divisního dělostřelectva
Dostanou podle rozdělovníku I.

N. N.

Ze skutečně vydaných rozkazů uvádím rozkaz 17. armády pro činnost letectva v první den ofensivy (zahájené 21/3 1918), kterým se doplňují dříve již vydané rozkazy a instrukce:

1. Od svítání až k prvnímu útoku budou stíhací letky zasazeny tak, aby ve výškách 1500 m až 2500 m ovládaly prostor až do čáry Henin—Vaulx—Hermies a tím umožnily splnění úkolů pozorovacích letek.

Po prvním útoku se tato ochrana posune kupředu a do výšky, aby bojovala o převahu.

Během dopoledne se provede útok na nepřátelské balony.

Přesné rozkazy k provádění úkolů stíhacího letectva vydá velitel letectva armády.

2. Bitevní letky budou zasazeny podle rozkazů velitelů armádních sborů. První útok v „H“ + 2 minuty (H = hodina zteče); v tento okamžik přelétnou čelní linií nepřátelské pěchoty.

Vlastní balony budou od 9 hod. 35 min. do 10 hodin ve výšce 400 m, aby nedošlo k nehodám (v té době vyrazí k útoku z linie balonů bitevní letky).

3. Bombardovací skupina útočí v noci s 21. na 22. března na větší nepřátelská letiště před frontou armády.

V noci s 22. na 23. března bude bombardován Doullens (železniční uzel 25 km severně od Amiensu).

Z rozkazu velitele armády
náčelník štábu.

*

16. Složení štábu velitelství letectva 17. armády.

Pobočník a registratura: Pošta. Podatelna. Hlavní jednací protokol. Tiskopisy. Hlášení početních stavů. Vnitřní administrativa štábu. Věci důstojníků a mužstva štábu (vyjma personální).

Oddělení I. Organizace. Taktické užití letectva. Operační rozkazy. Výcvik. Válečné složení. Důvěrné tiskopisy. Mapy. Válečný deník. Důvěrný jednací protokol. Příchod a odchod leteckých jednotek. Šifrovací služba. Dělostřelecké a pěchotní letouny.

Veškerá služba zpravodajská. Souhrnná hlášení pro velitelství armády, pro hlavního velitele letectva a pro týdenní zprávy.

Sestřelení nepřátelských a ztráty vlastních letounů. Všeobecné zprávy o nepříteli. Výslechy zajatců.

Oddělení IIa. Osobní věci důstojníků. Jednací protokol osobních věcí. Doplnování. Povyšování, kursy pro důstojníky a létající personál. Zkoušky aspirantů. Vyznamenání a odznaky.

Oddělení IIb. Osobní věci mužstva, kursy pro specialisty, zdravotnická služba.

Oddělení III. Letouny. Motory. Výstroj a výzbroj. Pohonné hmoty. Odsun havarovaných letounů vlastních a nepřátelských. Náradí a všeliký materiál (vyjma pojítka a fotografie).

Oddělení IV. Letiště, jejich stavba a zařízení. Obrana. Ubytování. Přesuny.

Oddělení F. T. (Funkentelegraphie). Všechny taktické a technické věci radiotelegrafické, v úzké spolupráci s přednostou armádní spojovací služby a těžé služby u dělostřelectva. Skladiště radiotelegrafického materiálu, dílny, laboratoře, přístroje pro zamlžování.

Soudnictví: Veškerá agenda vojenských soudů nejnižší instance.

Telefon: Vybudování letecké operační sítě, vyžadování telef. materiálu.

Štábní fotograf. oddíl: Letecké fotografování pro armádu.

Důstojník pro zvláštní úkoly: Zhodnocování leteckých snímků, statistiky zpravodajství, zprávy pro tisk, mapy.

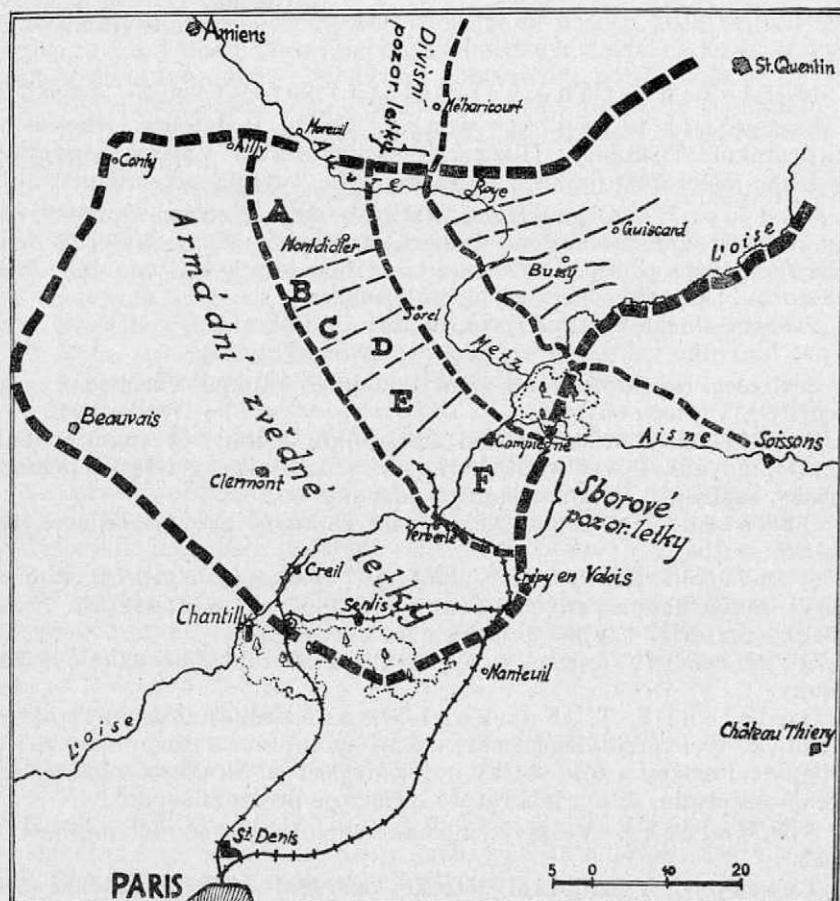
Spojovací důstojník balonových útvarů: Balony, panoramatické a prostorové snímky. Tiskárna, práce knihařské.

* * *

Dílo Joachimovo dává nahlédnouti do zákulisí příprav grandiosní jarní ofensivy; ukazuje, jak mocnými prostředky letectvo již tehdy disponovalo a jak pečlivě byly přípravy prováděny.

Kapitoly, pojednávající o letectvu, jsou obzvláště cenné, neboť autentických pramenů o účasti německého letectva ve světové válce je stále ještě málo. Toto dílo však postrádá vhodné úpravy a přehlednosti; namnoze je těžko rozlišovati, co bylo názorem hlavního velitelství letectva před ofensivou, co se připravilo, co bylo nařízeno, co a jak bylo skutečně

Pásma činnosti armádních, sborových a divisních zpravodajských letek.



Náčrt 1.

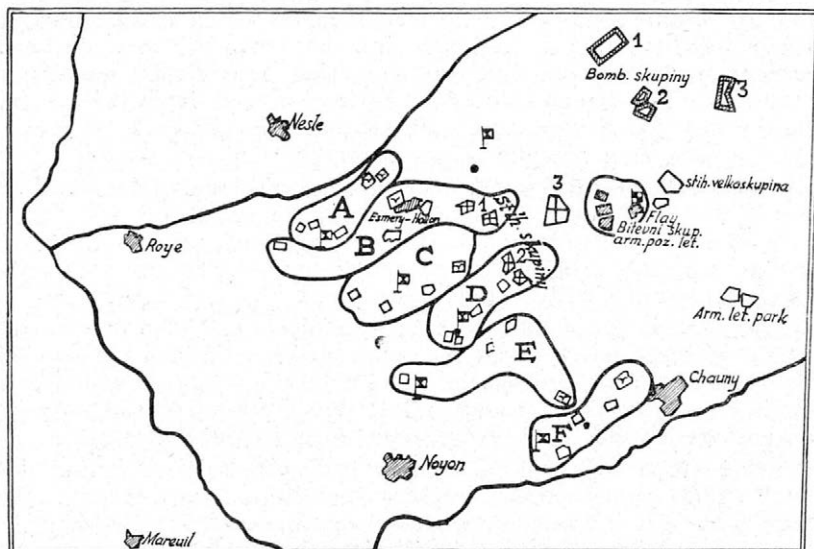
provedeno, a konečně, jakých bylo dosaženo výsledků a zkušeností. Lze proto očekávat, že ve zpracování válečných zkušeností o užití německého letectva nebude toto dílo posledním. Nieméně najdeme i v něm po určitém výběru hojnost cenných poznatků. Uvedl jsem nejzajímavější poznatky bez poznámek, tak, aby podaly obraz tehdejšího nazírání na užití

letectva na německé straně. Je zajímavé, že se z většiny shoduje s názory na straně francouzské, jak lze vyčísti z četných francouzských publikací.

V názvosloví jsem se zřekl doslovného překladu a užil označení zavedených v naší armádě, aby byla srozumitelná i těm, kteří s vývojem letectva za války, zejména letectva německého, nejsou obeznámeni.

Mezi poznatky cennými v jednotlivostech, které v rámci tohoto uveřejnění nelze všem zpracovati a kterých se proto dotknu jen letmo, vynikají některé velmi zajímavé popudy, nutící k přemýšlení a následování.

Základní a pomocná letiště všech druhů letectva u jedné armády.



LEGENDA.

- A-F letectvo armádních sborů A-F.
 □ pomocná letiště.
 ▣ zákl. letiště pozor. letek divísi a sborů.
 ▤ zákl. letiště stih. skupin 1 až 3.
 ▥ bitevní a zvědné letectvo armády.
 ▦ bomb. letectvo armády.
 ▧ velit. armád. sborů.

Náčrt 2.

Je to především velkorysá a při tom pečlivá a houževnatá příprava, která předchází zamýšlenou akci. Na vše je pamatováno, vše je promyšleno a ne v poslední chvíli. Přípravy byly zahájeny studiemi o možnostech letectva a o způsobech provedení dávno před zahájením ofensivy, kdy o ní zdaleka ještě nebylo přesně rozhodnuto ani prostorově a časově, ani počtem prostředků. Ukazuje to, že příprava organizační a taktická — tedy příprava velení — vyžaduje alespoň tolik času jako příprava materiální i u zbraně tak vyhraněně technické, jako je letectvo. Tu právě se zdá, že netěžíme dosti z válečných zkušeností, že starosti o technický vý-

voj nás nyní v míru cele absorbují, že se problémy taktické a organizační stávají popelkami. Snad si mnozí myslí, že na to je ještě dosti času. Jen aby pak nebylo již pozdě!

Výcvik v obsluze bojových prostředků — i nejsložitějších — lze provést v kratším čase, než dosáhnouti rozhledu, znalosti a rutiny ve velení.

Ovládání a obsluhu bojových prostředků lze rozložit na četné specialisty, lze ji časem zjednodušiti; o to stále usiluje technika a vidíme, že úspěšně. Naproti tomu klademe na velení požadavky stále větší a větší. S rostoucím počtem druhů bojových prostředků a s jejich rozmanitostí roste rozsah velení, komplikují se možnosti manévru. I když nelze požadovati, aby velitel znal technický mechanismus všech prostředků, jimiž disponuje, přec jen musí znáti jejich účinnost, možnosti, meze působnosti a hlavně způsoby účelného užití, to jest taktiku zbraně. Tu seznáti, ovládati a dosáhnouti v ní nutného postřehu a rutiny ve velení vyžaduje značného studia i cviku jak velitele, tak i jeho štábu. Čím závislejší je velení na odborných poradcích, tím pomalejší je rozhodování a vydávání rozkazů.

Rozmanitost druhů leteckých prostředků a možností jeho užití nutí nás právě u této zbraně k usilovné práci a přípravě taktické, aby nedošlo k tomu, že by prostředků, třeba již technicky velmi dokonalých, bylo užito neúčelně, nebo že by jich nebylo využito tak, jak toho situace a potřeba pozemní operace právě vyžaduje.

Je již osudem mírové armády, že se nikdy nejeví jako hotový, dokonalý válečný instrument, nýbrž jako stálá velká technická pokusná laboratoř a taktická škola pro všechny příslušníky armády. Z nich pak nejtěžší a nejodpovědnější úkol mají ti, kdož se připravují k funkcím velitelským, protože k funkcím ve své působnosti nejrozsáhlejším.

Víme z mírové praxe, jak zdoluhavé je dospěti k dobrému taktickému řešení a vydati jasné operační rozkazy, nemáme-li dosti rutiny v tomto oboru. Ceníme-li a vyznamenáváme-li — jistě právem — výkony v technickém ovládání nebo zdokonalování bojových prostředků, nepodceňujeme alespoň onu nevděčnou a málo efektní, ale neméně důležitou práci na poli organizace a užití letectva.

Právě u letectva se setkáváme velmi často s lacinou frází, že naše zbraň je mladá, že nemáme zkušeností, že se prostředky stále zdokonalují atd., abychom se vyhnuli problémům taktickým a zdáli se oprávněni ponechat to nějakému pozdějšímu vývoji a věnovali se jen výcviku v ovládání prostředků.

Je tolik zkušeností sebraných, roztríděných a zhodnocených — pohledme jen na odbornou literaturu francouzskou — že se nelze již více utíkat k oné pohodlné frázi. Je třeba studovati, přemýšlet, diskutovati a zkoušeti.

Nelze ani dosti zdůrazniti, jak důležité je studovati užití letectva v poslední válce, ujasniti si, jak se to dělalo, proč se tak dělalo, krátce řečeno, poznati vývoj doktriny. Nemysleme si, že se boj. prostředky letectva tak značně změnily neb zlepšily, že by zkušenosti z posledních dvou let světové války již patřily do starého železa. Srovnajme na př. jen dostupy a únosnost dnešních letounů s takovými Breguetty (XIV) neb Rumplery.

Bombardovalo a fotografovalo se, takřka běžně, s výšek 5—6000 m, do kterých se mnohý z pozdějších „moderních letounů“ ani nedostane.

Jistě že v mnohém směru zaznamenala technika i výroba určité pokroky — ty však nevyvážají ony velké počty letectva, kterými armády 1918 disponovaly a které nelze předpokládati v prvních měsících některé pozdější války. (V roce 1918 byly prováděny bombardovací nálety i skupinami o více než 100 letounů.) Není tudíž oprávněn názor, že by bylo podstatného rozdílu jak ve významu, tak i v účelu a způsobu užití letectva mezi rokem 1918 a válkou dneška nebo blízké budoucnosti. Můžeme proto stále ještě skromně těžiti ze zkušenosti světové války, stejně tak jako to činí jiné zbraně.

K této úvaze nutí poznatek, jak dlouhá doba byla věnována taktické přípravě německé ofensivy i pro letectvo — tedy zbraň tehdy jistě velmi mladou.

Druhým zajímavým poznatkem je způsob, jak tato taktická příprava byla konána.

Protože nebylo možné předvídati a uveřejniti skutečnou výchozí situaci ofensivy, byl dán jako podklad studia a přípravy námět a řada rozkazů v příkladech. Jistě bylo pak ve skutečné situaci již snadnější jednati podle rozkazů a situace skutečné, byly-li známy alespoň principy provedení a formy rozkazů.

Jako třetí důležitý poznatek lze označiti snahu německého hlavního velitelství letectva, přizpůsobiti se co nejvíce potřebám pozemní operace. To je třeba zvláště zdůrazniti v době, kdy ještě zcela nevymizelo zbožné přání, osamostatnit akce letectva a učinit je nezávislým na akcích pozemních; čím menší jsou letecké síly, tím absurdnější je takový názor. Chtíc přispěti pozemním akcím přímo, šlo německé letectvo spíše ještě příliš daleko, jak vidíme z užití bitevního letectva. Vnucovala se až příliš snaha, přispěti pěchotě již při zahájení útoku, při zteči, místo vhodnějšího zasazení pozdějšího, kdy nutně musilo dojít k větším pohybům záloh protivníka, skýtajícím vhodnější cíl. Toto málo účelné užití bitevního letectva uznávají ve většině dnes i Němci sami, tehdy na to upozornila jedna z ofensivních armád.

Instrukce pro užití dělostřeleckých letounů nejsou v této studii zcela jasné, jsou často i protichůdné, proto pochopujeme slabý výsledek, jak jej autor sám přiznává.

Pozoruhodné je užití dělostřeleckých letounů pro spolupráci s dalekonošnými bateriemi v noci, což vynutí účinnost stíhacího letectva jistě i v budoucí válce. Neměli bychom to v mírovém výcviku zcela pomíjet. Můžeme to cvičit alespoň s polním dělostřelectvem.

Názor na letecký park, který byl zatížen i jinými službami než leteckými, je dnes již překonán. Nelze jej zatížit jinou službou, než péčí o letecký materiál, tedy ani zásobováním pohonnými hmotami.

Ožehavý je také problém pomocných letišť, jichž hojně užití se vnucovalo, třebaže může býti příčinou četných havárií.

Rozkazová technika byla ještě dosti primitivní; četné příklady v knize uvedené by nám nebyly dobrým vzorem. Uvedl jsem zde proto jen nejlepší.

Složení štábu velitelství letectva armády ukazuje, jak význačné je to velitelství a že je třeba, aby bylo stabilisováno a zaběháno již v míru, aby mohlo svou práci zdolat i za zvýšené činnosti, to jest za války.

Že jsme v tom konečně učinili první krok, nelze ani dosti doceniti. Přípravovati účelné užití letectva v možném konfliktu na příklad způsobem, jak jej uvádí tato studie, může jen vyšší velitelství letectva, nikoli však velitelství těles a kmenových útvarů, přetížených běžnou agendou mírovou a výcvikem a postrádajících v míru úzkého styku s vyššími a nejvyššími velitelstvími pozemních zbraní.

Štábní kapitán pol. pil. let. RNC. Vilém Mrázek:

Radiotelegrafické spojení letce se zemí.

(K článkům npor. p. d. p. l. Jana Husáka ve V. R., 1933, str. 822, a kpt. p. p. l. Jana Pernikáře, npor. p. p. l. O. Šafaříka ve V. R. 1933, str. 985.)

Četl jsem oba shora uvedené články, napsané důstojníky, kteří mají zajisté velmi mnoho praktických zkušeností a tím i možnost poukázat na některé nedostatky a závady radiotelegrafního pojítka letce se zemí. Všechny návrhy a nedostatky, v člancích uvedené, jsou úplně oprávněné a kritika pánů autorů vychází přímo z jejich praktické činnosti a zkušenosti. Nejsou jim však známy obtíže, s kterými se setkali konstruktéři našich letounových i pozemních radiových stanic, takže obraz, vyplývající z obou článků, je jednostranný a nevystihující jasně celou skutečnou situaci. Chtěl bych proto o tomto tak zajímavém, ale i velmi ožehavém tématu promluvit poněkud podrobněji, a to jak s hlediska vojenského, tak i technického.

Ad informandum shrneme předem v krátkosti succus toho, co z obou oněch článků vyplývá.

Je to především návrh použití radiotelegrafního pojítka pro dělostřelecké úkoly, a to v malé míře pro spolupráci s děl. přímé podpory, v míře větší pak pro spolupráci s děl. všeobecné činnosti. S hlediska urychlení styku a podle dosavadních praktických zkušeností se navrhuje spojení jednosměrné. Vzájemný styk se doporučuje při spolupráci s děl. armádním a dalekonosným.

V technické části obou článků se poukazuje na některé závady, týkající se nejen konstrukce vlastních přístrojů, nýbrž i jiných součástek, patřících k celistvosti radiotelegrafního zařízení v letounech. Dále je kritikován i dosah stanic a rozsah vln a zdůrazněn nesoulad, vyplývající z toho, že k vzájemné práci je použito dvou úplně různých typů stanic.

Než přikročím k vlastnímu výkladu, který dělím na část vojenskou a část technickou, chci předeslati bon mot jednoho z mých učitelů taktiky: „Dělejme vždy napřed taktiku a podle toho materiál, a nikoliv obráceně“, slova, která by bylo záhodno uplatnit u nás vždy a všude.

Musí tedy býti především jasno v názoru vojáka, pak můžeme požadovat od technika vyhovující provedení materiálu. Nejsem ovšem povolán k tomu, abych zde uplatňoval nějaký vlastní názor na taktiku, chci se jen pokusit naznačiti cestu, kterou by se dalo postupovati, aby práce vojáka i technika splynula v konečný společný cíl.